
ЗМІСТ

ВІД АВТОРІВ	11
СПИСОК СКОРОЧЕНЬ	12
Глава I. ЦИВІЛЬНА ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ ФІЗИЧНИХ ОСІБ	13
1. Фізична особа як суб'єкт цивільно-правових відносин	13
2. Фізична особа як суб'єкт цивільного процесу	15
3. Зразок заяви про надання неповнолітній особі повної цивільної дієздатності.	18
4. Зразок позовної заяви про визнання недійсною угоди, укладеної неповнолітнім без згоди батьків	19
5. Зразок заяви про визнання громадянина обмеженим у дієздатності	21
6. Зразок заяви про скасування обмеження дієздатності громадянина	23
7. Зразок заяви про визнання громадянина недієздатним	25
8. Зразок заяви про поновлення громадянина у дієздатності.	27
9. Зразок заяви про визнання громадянина безвісно відсутнім	28
10. Зразок заяви про скасування рішення суду про визнання фізичної особи безвісно відсутньою	30
11. Зразок заяви про оголошення громадянина померлим	31
12. Зразок заяви про скасування рішення суду про оголошення фізичної особи померлою	33
13. Зразок заяви про встановлення неправильності запису у книзі актів цивільного стану	34
14. Зразок заяви про реєстрацію переміни прізвища (імені, по батькові)	36
Глава II. ДОГОВІРНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	39
1. Зразок договору позики	39
2. Зразок розписки про отримання грошей за договором позики, укладеного в письмовій формі	40
3. Зразок розписки про отримання грошей за договором позики, укладеного в усній формі	41
4. Зразок заміни боргу за договором позики (новація боргу)	41
5. Зразок позовної заяви про стягнення боргу за договором позики	43
6. Зразок позовної заяви про стягнення боргу за договором позики, коли позичальник заперечує отримання грошей.	45
7. Зразок клопотання про витребування доказів.	46
7. Зразок договору довічного утримання (догляду).	48
8. Зразок позовної заяви про розірвання договору довічного утримання (догляду) на вимогу відчужувача	51
9. Зразок позовної заяви про розірвання договору довічного утримання (догляду) на вимогу набувача	53
10. Зразок позовної заяви про заміну товару неналежної якості на аналогічний належної якості.	56
11. Зразок договору про поставку товарів народного споживання	58
12. Зразок договору купівлі-продажу майна з участю громадян.	62
13. Зразок позовної заяви про визнання недійсним договору купівлі-продажу, який вчинено під впливом тяжкої обставини	64
14. Зразок позовної заяви про визнання договору дарування недійсним	66

Глава III. ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТІВ, ЩО МАЮТЬ ЮРИДИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ	70
1. Особливості встановлення фактів, що мають юридичне значення, в судовому порядку	70
2. Зразок заяви про встановлення факту родинних відносин між фізичними особами	73
3. Зразок заяви про встановлення факту перебування на утриманні	74
4. Зразок заяви про встановлення факту реєстрації народження.	76
5. Зразок заяви про встановлення факту смерті особи	77
6. Зразок заяви про встановлення факту проживання однією сім'єю	78
7. Зразок заяви про встановлення факту належності правовстановлювальних документів особі, час народження якої, що зазначений у документі, не збігається з часом народження цієї особи, зазначеним у свідоцтві про народження або в паспорті	79
8. Зразок заяви про встановлення факту реєстрації шлюбу	81
Глава IV. ПРЕДСТАВНИЦТВО В ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИНАХ	83
1. Особливості здійснення цивільних прав і виконання цивільних обов'язків через представника	83
2. Зразок довіреності (генеральної) на право управління і розпорядження особистим майном	86
3. Зразок довіреності (генеральної) на право представляти інтереси підприємства	86
4. Зразок довіреності (спеціальної) на управління житловим будинком	87
5. Зразок довіреності (спеціальної) на користування автомобілем	88
6. Зразок генеральної довіреності на право користування та розпорядження автомобілем	88
7. Зразок довіреності (спеціальної) на ведення справи в суді	89
8. Зразок довіреності (спеціальної) на дарування частини житлового будинку	90
9. Зразок довіреності (разової) на одержання грошей	91
10. Зразок довіреності, посвідченої організацією, на одержання заробітної плати.	91
11. Зразок разової довіреності на одержання працівником матеріальних цінностей.	92
Глава V. ПРАВО ВЛАСНОСТІ	93
Поняття і форми права власності. Підстави виникнення права приватної власності. Предмети, що можуть бути придбані лише з особливого дозволу	93
1. Зразок позовної заяви про припинення права на частку у спільному майні та визнання права власності	95
2. Зразок позовної заяви про витребування майна власником від добросовісного набувача	97
3. Зразок позовної заяви про визнання недійсним договору купівлі-продажу та переведення прав та обов'язків покупця	99
4. Зразок позовної заяви про витребування майна із чужого незаконного володіння	101
Глава VI. СПАДКОВЕ ПРАВО	103
1. Зразок позовної заяви про визначення додаткового строку для подання заяви про прийняття спадщини.	103
2. Зразок заяви про видачу свідоцтва про право на спадщину	106
3. Зразок заповіту	107
4. Зразок заповіту із заповідальним відказом	109
5. Зразок позовної заяви про примусове виконання спадкоємцем заповідального відказу	111
6. Зразок заповіту, яким скасовується попередній заповіт	112
7. Зразок заяви до нотаріальної контори про скасування заповіту.	114
8. Зразок заяви до нотаріальної контори про зміну заповіту	114
9. Зразок позовної заяви про визнання заповіту недійсним	115

Глава VII. ПОЗАДОГОВІРНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	118
1. Зразок позовної заяви про відшкодування матеріальної шкоди від злочину.	118
2. Зразок позовної заяви про відшкодування шкоди, завданої внаслідок дорожньо-транспортної пригоди	120
3. Зразок позовної заяви про відшкодування шкоди, завданої громадянину внаслідок незаконного затримання, притягнення до кримінальної відповідальності, незаконного проведення обшуків	123
4. Зразок позовної заяви про відшкодування моральної шкоди, завданої громадянину незаконними діями органу дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду	129
Глава VIII. ЗАХИСТ АВТОРСЬКИХ ПРАВ	131
1. Зразок позовної заяви про визнання авторства	131
2. Зразок позовної заяви про визнання співавторства та стягнення авторського гонорару	138
3. Зразок позовної заяви про стягнення авторської винагороди	140
4. Зразок позовної заяви про стягнення з автора виплачених йому сум.	141
Глава IX. ЗАХИСТ ЧЕСТІ, ГІДНОСТІ ТА ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ ЮРИДИЧНИХ І ФІЗИЧНИХ ОСІБ	143
1. Зразок позовної заяви про захист честі, гідності та ділової репутації юридичної особи.	143
2. Зразок позовної заяви про призупинення діяльності газети	148
3. Зразок позовної заяви про захист честі, гідності та ділової репутації фізичної особи.	150
Глава X. ШЛЮБНО-СІМЕЙНІ ВІДНОСИНИ	155
1. Зразок заяви про реєстрацію шлюбу	155
2. Зразок заяви до суду про надання права на шлюб	157
3. Зразок заяви до суду про надання права на шлюб між рідною дитиною усиновлювача та усиновленою ним дитиною	158
4. Зразок шлюбного договору	160
5. Зразок заяви про розірвання шлюбу державним органом реєстрації актів цивільного стану за заявою подружжя, яке не має дітей	163
6. Зразок заяви про розірвання шлюбу судом за заявою будь-кого з подружжя, один із яких засуджений за вчинення злочину до позбавлення волі	165
7. Зразок заяви про розірвання шлюбу органом державної реєстрації актів цивільного стану за заявою подружжя, один із якого визнаний недієздатним	166
8. Зразок позовної заяви про розірвання шлюбу.	167
9. Зразок позовної заяви про розірвання шлюбу протягом вагітності дружини, якщо батьківство зачатої дитини визнане іншою особою	170
10. Зразок позовної заяви про розірвання шлюбу до досягнення дитиною одного року, якщо батьківство щодо неї визнане іншою особою	171
11. Зразок заяви про розірвання шлюбу за рішенням суду за спільною заявою подружжя, яке має дітей	172
12. Зразок договору при розірванні шлюбу за рішенням суду за спільною заявою подружжя, яке має дітей	173
13. Зразок заяви про встановлення режиму окремого проживання подружжя	174
14. Зразок заяви про поновлення шлюбу у разі появи особи, яка була визнана безвісно відсутньою	175
15. Зразок заяви до органу державної реєстрації актів цивільного стану про анулювання актового запису про шлюб	176
16. Зразок позовної заяви про визнання шлюбу недійсним, якщо він був зареєстрований без вільної згоди жінки або чоловіка	178

17. Зразок позовної заяви про визнання шлюбу недійсним у разі його фіктивності . . .	179
18. Зразок позовної заяви, коли за рішенням суду шлюб може бути визнано недійсним з особою, яка приховала свою тяжку хворобу або хворобу, небезпечну для другого з подружжя і (або) їхніх нащадків	181
19. Зразок договору про спільне проживання	184
20. Зразок заяви про призначення опікуном над дитиною і розірвання договору про патронат	187
21. Зразок заяви про звільнення від обов'язків опікуна	191
22. Зразок позовної заяви про позбавлення батьківських прав	192
23. Зразок позовної заяви про встановлення батьківства.	195
24. Зразок заяви про невизнання походження дитини від батька, який перебуває у шлюбі з матір'ю дитини	197
25. Зразок позовної заяви матері дитини про виключення з актового запису про народження дитини даних чоловіка, з яким перебуває у шлюбі, як про батька дитини	198
26. Зразок заяви про запис даних про батька дитини за заявою матері дитини відповідно до ч. 1 ст. 135 Сімейного кодексу України.	200
27. Зразок Спільної заяви попереднього чоловіка матері дитини та чоловіка у повторному шлюбі про визнання батьківства	201
28. Зразок заяви про визначення походження дитини, батьки якої не перебувають у шлюбі між собою	202
29. Зразок позовної заяви про визнання батьківства чоловіка, який не перебуває у шлюбі з матір'ю дитини, за рішенням суду	204
30. Зразок позовної заяви про стягнення аліментів на неповнолітніх дітей.	205
31. Зразок позовної заяви про стягнення аліментів та оголошення розшуку відповідача	206
32. Зразок позовної заяви про стягнення аліментів у твердій грошовій сумі	210
33. Зразок позовної заяви про покладення додаткових витрат на батька неповнолітнього у зв'язку з винятковими обставинами	211
34. Зразок позовної заяви про стягнення аліментів на повнолітнього сина (дочку)	213
35. Зразок позовної заяви про стягнення аліментів на батьків у твердій грошовій сумі	214
36. Зразок позовної заяви про стягнення аліментів на батьків у частці від заробітку (доходу)	215
37. Зразок позовної заяви про стягнення аліментів на утримання діда (бабусі)	217
38. Зразок заяви про звернення до органів міліції про притягнення до кримінальної відповідальності батька (матері), які злісно ухиляються від сплати встановлених рішенням суду коштів на утримання дітей	220
39. Зразок позовної заяви про стягнення аліментів на утримання матері дитини до досягнення дитиною трьох років	222
40. Зразок позовної заяви про поділ спільного майна подружжя	224

Глава XI. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДОКУМЕНТИ У СФЕРІ ЖИТЛОВИХ ВІДНОСИН 227

Розділ 1. Особливості забезпечення громадян житловими приміщеннями в будинках державного і громадського фонду 227

1. Зразок ордера на житлове приміщення	236
2. Зразок заяви про порядок передачі громадянами житла, що перебуває у їх приватній власності, органу, який здійснює поліпшення житлових умов.	237
3. Зразок позовної заяви про визнання права користування житловим приміщенням, видачу ордера на житлове приміщення та укладення договору найму житлового приміщення	240
4. Зразок позовної заяви про вселення в житлове приміщення	241

5. Зразок позовної заяви про визнання особи такою, що втратила право користування житловим приміщенням внаслідок того, що тривалий час була відсутньою	243
6. Зразок позовної заяви про виселення	245
7. Зразок позовної заяви про повернення права на користування житловим приміщенням громадянину, який втратив це право внаслідок незаконного засудження	247
8. Зразок позовної заяви про визнання ордеру на житлове приміщення недійсним, виселення громадян та надання житлового приміщення, що звільнилося у квартирі	248
9. Зразок позовної заяви про зміну договору найму житлового приміщення	251
10. Зразок позовної заяви про примусовий обмін житлового приміщення в разі відмови у згоді на обмін членів сім'ї	253
11. Зразок позовної заяви про відшкодування шкоди, завданої залиттям квартири	256
Розділ 2. Особливості набуття права власності на житло	257
1. Зразок заяви на приватизацію жилого приміщення	260
2. Зразок свідоцтва про право власності на житло	264
3. Зразок договору купівлі-продажу житла	266
4. Зразок договору міни житла	271
5. Зразок договору дарування квартири	272
6. Зразок довідки житлово-будівельного кооперативу про право власності на квартиру	273
7. Зразок свідоцтва про придбання будинку з прилюдних торгів	274
8. Зразок свідоцтва про право власності на частку у спільному майні подружжя	275
9. Форма заяви про державну реєстрацію права власності на житлове приміщення	276
10. Зразок витягу з Реєстру прав власності на житлове приміщення	279
11. Зразок розписки працівника агентства нерухомості про прийняття документів від клієнта	283
12. Зразок довідки державної нотаріальної контори про відсутність заборони на відчужування квартири	284
13. Зразок договору оренди житлового приміщення	284
14. Типовий договір про надання послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій	290
Глава XII. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДОКУМЕНТИ У СФЕРІ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН	296
Розділ 1. Трудовий договір – підстава виникнення трудових відносин	296
1. Зразок письмової форми трудового договору	305
2. Контракт з керівником підприємства, що є у державній власності (з використанням типової форми, затвердженої постановою Кабінету Міністрів від 2 серпня 1995 року № 597)	307
3. Контракт з працівником (із застосуванням типової форми, затвердженої наказом Мінпраці України від 15.04.94 № 23)	314
4. Зразок трудового договору між працівником і роботодавцем – фізичною особою	321
5. Типова форма трудового договору з працівником, діяльність якого пов'язана з державною таємницею	328
6. Зобов'язання громадянина України у зв'язку з допуском до державної таємниці	332
7. Зразок договору про повну матеріальну відповідальність	334
8. Зразок договору про колективну (бригадну) матеріальну відповідальність	336
9. Зразок договору (цивільно-правового характеру) про надання послуг	339
10. Зразок договору підяду з фізичною особою	343
11. Зразок наказу про прийняття на роботу	346
12. Зразок наказу про внесення змін до штатного розкладу та скорочення чисельності працівників на підприємстві	346
13. Зразок акта про відмову працівника від переведення на іншу роботу, у зв'язку зі скороченням займаної посади	347

14. Зразок подання до профспілкового комітету підприємства про дачу згоди на звільнення працівника за ініціативою роботодавця	348
15. Зразок наказу про звільнення працівника у зв'язку зі скороченням штату або чисельності працівників	350
Розділ 2. Трудові спори та порядок їх вирішення	351
1. Зразок заяви до комісії з трудових спорів про скасування наказу про притягнення до матеріальної відповідальності	357
2. Зразок позовної заяви про визнання незаконним розпорядження про покриття матеріальної шкоди.	358
3. Зразок позовної заяви про скасування наказу про накладення дисциплінарного стягнення	361
4. Зразок позовної заяви про поновлення на попередній роботі при звільненні працівника у випадку скорочення чисельності чи штату працівників підприємств, установ, організацій	362
5. Зразок позовної заяви про поновлення на роботі і оплату за час вимушеного прогулу при звільненні працівника з ініціативи власника або уповноваженого ним органу у випадку прогулу (в тому числі відсутності на роботі більше трьох годин протягом робочого дня).	364
6. Зразок позовної заяви про поновлення на роботі і оплату за час вимушеного прогулу при звільненні працівника у випадку невідповідності його виконуваний роботі внаслідок стану здоров'я.	366
7. Зразок позовної заяви про поновлення на попередній роботі і оплату вимушеного прогулу в разі переведення працівника без його згоди на іншу роботу.	368
8. Зразок позовної заяви про стягнення матеріальної шкоди, заподіяної працівником при виконанні трудових обов'язків	370
9. Зразок позовної заяви про відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок дорожньо-транспортної пригоди (у порядку регресу)	373
10. Зразок позовної заяви про відшкодування шкоди працівнику в разі ушкодження його здоров'я при виконанні трудових обов'язків	374
11. Зразок позовної заяви про встановлення факту трудового каліцтва на підприємстві.	378
12. Зразок позовної заяви про стягнення заробітної плати при звільненні працівника.	385
13. Зразок позовної заяви про стягнення нарахованої, але не виплаченої заробітної плати і середнього заробітку за час затримки розрахунку	387
14. Зразок позовної заяви про стягнення середнього заробітку за час затримки виконання рішення суду про поновлення на роботі.	389
15. Зразок позовної заяви про зміну дати звільнення і стягнення заробітної плати за час вимушеного прогулу.	391
16. Зразок позовної заяви з приводу відмови у прийнятті на роботу	393
17. Зразок позовної заяви про поновлення на посаді працівника у зв'язку з незаконним притягненням його до кримінальної відповідальності	394
18. Зразок позовної заяви про зміну формулювання причини звільнення, дати звільнення і стягнення заробітної плати за час вимушеного прогулу	396
19. Зразок позовної заяви про надання довідки про роботу і заробітну плату	399
20. Зразок позовної заяви про надання щорічної відпустки	400
21. Зразок позовної заяви про відшкодування працівникові моральної шкоди роботодавцем.	404
Глава XIII. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДОКУМЕНТИ У СФЕРІ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН	406
1. Зразок витягу з Державного земельного кадастру про земельну ділянку	408
2. Зразок свідоцтва про право власності на земельну ділянку	413

3. Зразок договору про користування земельною ділянкою на умовах оренди	415
4. Типовий договір оренди земельної частки (паю)	420
5. Земельні спори та особливості їх вирішення	423
6. Зразок позовної заяви про відведення земельної ділянки для ведення фермерського господарства	424
7. Зразок позовної заяви з приводу земельного спору між громадянами, яким житловий будинок, господарські будівлі та споруди належать на праві спільної часткової власності	428
8. Зразок позовної заяви про виділ частки зі складу земельної ділянки	430
9. Зразок позовної заяви про визнання недійсним рішення сільської ради про вилучення земельної ділянки	432
10. Зразок позовної заяви про відновлення межі	434
11. Зразок позовної заяви про відшкодування витрат, понесених на ремонт межевої споруди	436
12. Зразок позовної заяви про відшкодування збитків, заподіяних пошкодженням посівів	437
13. Зразок позовної заяви про встановлення земельного сервітуту	438
14. Зразок позовної заяви про зобов'язання здійснити приватизацію земельної ділянки	440
15. Зразок позовної заяви про повернення самовільно зайнятої земельної ділянки	442
16. Зразок позовної заяви про поділ земельної ділянки	444
17. Зразок позовної заяви про усунення перешкод у користуванні земельною ділянкою	445
18. Зразок договору купівлі-продажу земельної ділянки	447
19. Зразок позовної заяви про визнання частково недійсними договорів купівлі-продажу земельних ділянок	449
20. Зразок заперечення на позовну заяву про визнання частково недійсними договорів купівлі-продажу земельних ділянок	451
Глава XIV. ГОСПОДАРСЬКІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ АКТИ	455
1. Зразок претензії про сплату неустойки за недопоставку продукції	455
2. Зразок відповіді на претензію	457
3. Зразок повідомлення про розірвання договору поставки	458
4. Зразок позовної заяви про стягнення боргу	459
5. Зразок відзиву на позовну заяву	462
6. Зразок апеляційної скарги на рішення місцевого господарського суду	464
7. Зразок касаційної скарги до Вищого господарського суду України	466
Глава XV. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДОКУМЕНТИ У СФЕРІ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА	471
1. Особливості адміністративного судочинства в Україні	471
2. Зразок адміністративної позовної заяви до суду з приводу рішення органу місцевого самоврядування	492
3. Зразок адміністративної позовної заяви до суду з приводу дії державної виконавчої служби	495
4. Зразок адміністративної позовної заяви до суду на дії органів державної влади щодо застосуванням штрафних санкцій	496
5. Зразок адміністративної позовної заяви до суду на неправомірні дії органів державної влади, які ущемляють права громадян	498
6. Зразок адміністративної позовної заяви до суду на неправомірні дії посадової особи	499
Глава XVI. ЦИВІЛЬНІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДОКУМЕНТИ	501
1. Зразок заяви до суду про повернення судового збору	501
2. Зразок заяви до суду про звільнення від сплати судових витрат	503

3. Зразок заяви до суду про забезпечення доказів.	504
4. Зразок заяви до суду про відвід	505
5. Зразок заяви до суду про затвердження мирової угоди	506
6. Зразок заяви до суду про відмову від позову та закриття провадження у справі	507
7. Зразок заяви до суду про відкладення розгляду справи	508
8. Зразок зауваження щодо неповноти запису журналу судового засідання	509
9. Зразок заяви до суду про повернення документа, присланого до судової справи	510
10. Зразок заяви до суду про видачу справи для ознайомлення	511
11. Зразок заяви до суду про оголошення розшуку боржника	512
12. Зразок заяви до суду про видачу судового наказу про стягнення боргу (в порядку наказного провадження)	513
13. Зразок клопотання про поновлення строку на оскарження рішення суду	516
14. Зразок апеляційної скарги на рішення суду в цивільній справі	517
16. Зразок касаційної скарги на рішення суду першої інстанції та на ухвалу суду апеляційної інстанції	520
ЛІТЕРАТУРА	523

ВІД АВТОРІВ

Створюючи цей посібник, автори мали на меті надати допомогу не лише слухачам і студентам юридичних навчальних закладів у вивченні змісту та напрацюванні навичок складання процесуальних документів, а й юристам-практикам і широкому загалові громадян.

Через матеріальні труднощі сьогодні не кожна людина в разі необхідності може вдатися до юридичних послуг адвокатів і юридичних служб, та й не завжди в необхідний час поруч буде адвокат. Але, скориставшись цим посібником, можна отримати необхідну консультацію з цивільно-правових питань, які часто виникають у повсякденному житті, а також з приводу складення через виникнення таких питань позовних заяв та інших юридичних документів і цим уникнути зайвих проблем, а в разі виникнення таких проблем посібник допоможе гідно їх вирішити, заощаджуючи час і кошти.

В основу всіх зразків процесуальних документів (за деякими винятками) покладено узагальнені матеріали вивчення цивільних справ. Зразки складено з урахуванням вимог цивільного, сімейного, трудового, житлового, земельного, господарського та цивільно-процесуального законодавства щодо змісту й форми відповідного процесуального документа. Для зручнішого користування книгу переділено на глави, кожна з яких присвячено окремому виду правовідносин. Значну увагу в посібнику приділено правосуб'єктності фізичної особи як основного суб'єкта цивільно-правових відносин, встановленню фактів, що мають юридичне значення, питанням правового захисту громадян, вирішенню різноманітних спорів, що виникають у сфері цивільно-правових відносин. Дані про учасників цивільного процесу, вміщені у зразках, час і місце складення процесуальних документів є умовними.

Позаяк у реальному житті виникає безліч різноманітних юридичних фактів, то складаються процесуальні юридичні документи. Вміщені у збірнику їх зразки не є еталоном на всі випадки життя; їх треба використовувати творчо, як орієнтир щодо додержання необхідних для цього реквізитів, форми і послідовності викладення питань, які обов'язково повинні бути відображені у документі.

*М. Д. Бойко
М. А. Хазін*